

شکل ۱. فرم بالغ کنه زرد شرقی مرکبات

فعال زمستانگذرانی می کند. با گرم شدن تدریجی هوا از اواخر اسفند ماه فعالیت آفت شروع می شود. در این هنگام بایستی عملیات ردیابی انجام شود. برای این کار برنامه بازدید هفتگی از باغات آلوده مرکبات صورت می گیرد. برنامه ردیابی به دو شکل زیر انجام می شود:

۱- لوب دستی: برای مشاهده کنه های بالغ و نابالغ روی سطح برگ از این وسیله استفاده می شود. میزان تحرک و تخم گذاری آنها ملاک شروع فعالیت آفت است.

۲- استرئومیکروسکوب: در صورتی که مشاهده تخم های کنه توسط لوب دستی امکان پذیر نباشد، برگهای آلوده را سریعاً به آزمایشگاه منتقل کرده و در زیر دستگاه استرئومیکروسکوب وضعیت آفت و تخم های آن بررسی می شود. بر اساس مطالعات انجام شده در جیرفت، تراکم جمعیت آفت در دو نوبت از سال یعنی اواخر فروردین و شهریور ماه به حداکثر خود می رسد.

مقدمه

کنه شرقی یا کنه زرد شرقی مرکبات با نام علمی *Eutetranychus orientalis* از آفات بسیار مهم مرکبات در جنوب کشور به ویژه استان های کرمان، هرمزگان، خوزستان و سیستان و بلوچستان می باشد. این آفت با تغذیه از شیره گیاهی برگها موجب ایجاد لکه های رنگ پریده روی آنها می شود. برگ های آفت زده به خصوص در سطح زیرین خاکستری متمایل به سفید رنگ به نظر می رسند و لکه های خشکیده روی آن ها دیده می شوند. بر خلاف سایر کنه های تارتن، این کنه هیچ گونه تاری روی گیاه میزبان تولید نمی کند. درخت های جوان و نهال های مرکبات بیشتر مورد حمله آن قرار می گیرند. در درخت های بارور علاوه بر ریزش برگ ها، میوه ها نیز به شدت می ریزند. این آفت به ترتیب روی لیمو شیرین، لیمو ترش، گریپ فروت و پرتقال خسارت وارد می کند (شکل ۱).

مدیریت آفت

الف) ردیابی آفت

عملیات ردیابی به منظور تعیین زمان شروع فعالیت تخم گذاری و مبارزه با آفت انجام می شود. بر اساس مطالعات انجام شده در فصول زمستان ملایم در منطقه جیرفت این آفت به طور دائم فعالیت دارد و تنها ممکن است در ماههای دی و بهمن به دو شکل کنه فعال و غیر

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی جنوب استان کرمان

دستورالعمل فنی:

مدیریت کنه زرد شرقی مرکبات

Eutetranychus orientalis

(Acari: Tetranychidae)

شناسنامه

- عنوان: مدیریت کنه زرد شرقی مرکبات
- نویسنده: سمیه رنجبر، عضو هیأت علمی بخش گیاهپزشکی
- نظارت: احمد آئین
- چاپ و تکثیر: واحد روابط عمومی مرکز
- سال انتشار: تیر ۱۳۹۵
- شماره ثبت: ۱۱-۲۸۰-۱۵۰۵
- تیراژ: ۱۰۰ نسخه
- آدرس: جیرفت- علی آباد عمران - ص. پ ۱۱۵- ۷۸۶۱۵
- پست الکترونیکی: res_jiroft@areo.ir
- وبگاه: <http://jiroft.areo.ir>

معاونت پژوهشی

کمیته انتشارات

شکل ۲: نمایی از کنه زرد شرقی مرکبات

شکل ۳: خسارت کنه زرد شرقی مرکبات روی برگ

منابع:

۱. رنجبر، س. ۱۳۹۴. بررسی کارایی حشره کش های مختلف در کنترل کنه زرد شرقی مرکبات در منطقه جیرفت. پایانامه دانشجویی مرکز آموزش علمی کاربردی جنوب کرمان.
۲. طالبی جهرمی، خ. ۱۳۹۱. سم شناسی آفت کش ها. انتشارات دانشگاه تهران. ۵۰۶ ص.
۳. سراج، ع.ا. ۱۳۹۰. اصول کنترل آفات گیاهی. انتشارات دانشگاه شهید چمران. ویرایش دوم، ۷۱۱ ص.

- 4- Baker, E.W. 2008. Pests not known to occur in citrus, *Euteranychus orientalis*. Plant protection bulletin taiwan s8,252-258.
- 5- Walter, D & Halliday, R.B. 2010. The oriental red mite, *Eutetranychus orientalis* in Australia. Journal of the Australian Entomological Society. 59, (307-308).

پس از انجام ردیابی و مسلم شدن شروع مراحل زیستی آفت در اوایل بهار عملیات مبارزه با آن شروع می شود.

ب) مبارزه

۱- مبارزه بیولوژیک

این کنه دارای دو شکارگر مهم می باشد که عبارتند از کفشدوزک *Stethorus punctillum* و کنه شکارگر *Euseius libanesi*. در مناطقی که میزان آلودگی به این آفت کم باشد و نزدیک به زمان برداشت محصول باشد می توان کفشدوزک کنه خوار یا کنه شکارگر را پرورش و رهاسازی کرد.

۲- مبارزه شیمیایی

از آنجائیکه خسارت کنه زرد شرقی در باغات مرکبات بصورت لکه ای و بیشتر روی نهال و درختان جوان است، میتوان عملیات مبارزه شیمیایی را محدود به نقاط آلوده کرد. سم پاشی بهاره اواخر فروردین یک مرحله و در صورت وجود آلودگی مجدد در شهریور ماه سمپاشی باغ بصورت لکه ای یا کامل توصیه می شود. سموم کنه کش قابل توصیه به شرح زیر می باشند:

ردیف	نام ترکیب شیمیایی	میزان مصرف (مرحله زیستی آفت)
۱	اسپیرودیگلوفن (انویدور)	۰/۷۵ در هزار (بالغ)
۲	فنازاکوئین (پراید)	۱ در هزار (بالغ)
۳	بروموپروپیلات (نئورون)	۱ در هزار (بالغ)
۴	هگزتری تیاژوکس (نیسورون)	۰/۵ در هزار (پوره)